

на идентификация на лидерската основа в семейството и в табора, което ще бъде в дисхармония с обективната действителност и в научната интерпретация в нея. За разлика от семейството, където най-дълбокия корен на лидерството е почетната възраст (акумулираща, разбира се, и определена жизнена опитност и зрялост), лидерството в табора има за най-съществена основа преди всичко физическата сила и в същото време социалната зрялост на лидера. Таборът се води не от най-възрастния, а от физически силния и социално опитния и мъдрия, което му позволява да решава не само конкретно дадена ситуация, но и да предлага нови варианти за осигуряване съществуването (актуално и перспективно) на табора.

В случая значимостта на силата, здравето и красотата като фактори, спомагащи за лидерската изява сред циганите, имат и свое етнодемографско измерение и обяснение. Факт е, че сред циганите смъртността (обща, детска и майчинска) и заболяемостта са по-силно изразени спрямо другите общности и групи. Сред ромите средната продължителност на живота е винаги по-къса, а условията на живот са неотменно (поне досега) значително по-тежки. Именно тези особености провокират като компенсаторен феномен с особен заряд вдъхновението и преклонението пред здравия, силния и красивия човек, - още повече пък, ако той може не само да се пребори за своя живот и успех в него, но и да помага и вдъхва увереност на своите етнически събратя и сестри.

За социолога и етнопсихолога специален интерес представляват и мястото, ролята и значението на професионалната реализация сред циганите за формирането и функционирането на лидерството сред тях. Както е известно, поради наложената им социална изолация циганите са разполагали в течение на столетия с крайно ограничен периметър на социално-професионална изява. Естествено, това е формирало и определен култ към традиционните за циганите професии, а оттук и изконно уважение към най-добрите им представители сред "своите". Най-добрият музикант, най-добрият ковач, най-добрият джамбазин, най-добрият мечкар, най-добрият танцьор и т. н. - това са все своеобразно издигнали се лидери в съответния цигански (семеен, родов или